AKTUALITĀTES SIEVIEŠU UN VĪRIEŠU VIENLĪDZĪGU TIESĪBU UN IESPĒJU VEICINĀŠANĀ

OKTOBRIS 2026

Labklājības ministrija

Iespējas

Oktobrī izsludināts programmas **"Pilsoņi, vienlīdzība, tiesības un vērtības" (CERV) uzsaukums "European Remembrance" –** Eiropas vēstures atcerei un piemiņai (CERV-2026-CITIZENS-REM). Projektus varēs iesniegt no 2026.gada 21.oktobra līdz 2027.gada 24.februārim plkst.17.00 pēc Briseles laika. 03.12.2026 plānota informācijas diena tiešsaistē

Turpinās Eiropas Savienības finansētā projekta **"Women TechEU" trešā kārta** (2026–2028), un atvērta pieteikšanās atbalstam Eiropas jaunuzņēmumiem dziļo tehnoloģiju jomā, kurus vada sievietes. Nākamā info diena gaidāma 2027. gada janvārī.

Platforma Open.lv piedāvā bezmaksas e-mācības darbam ar dažādām sabiedrības grupām. Starp piedāvātajiem kursiem ir arī tādas mācības kā **"Sociālais darbs daudzveidīgā sabiedrībā"** un **"Sociālais darbs ar vardarbībā cietušām un vardarbību veikušām personām".** Interesentiem pieejami arī divi maksas Venta Sīļa lekciju kursi par **moderno vīrišķību** un **dzimumu lomām**.

Biedrība "Sievietes aizsardzībai SKUDRAS" plāno klātienes nodarbības novembrī Rēzeknē un Limbažos par praktiskiem jautājumiem krīzēs. Sarunās dalībniecēm būs iespējams uzzināt par veidiem, kā pasargāt sevi, savu ģimeni un apkārtējos, diskutēt par aizsardzību pierobežas zonās un gatavību gan civilajām, gan militārajām krīzēm.

Ģertrūdes ielas teātris aicina jaunietes piedalīties radošās rakstīšanas darbnīcās par skaistuma ideāliem un ēšanas traucējumiem. Darbnīcas tiek rīkotas, lai veidotu Arnitas Jaunsubrēnas izrādes "Size Zero" dramaturģisko materiālu. "Size Zero" būs izrāde, kas pētīs skaistuma ideālus, sabiedrības priekšstatus par ķermeni un ēšanas traucējumu pieredzi. Darbnīcas norisināsies neformālā gaisotnē, to dalībnieces tiks aicinātas dalīties pārdomās un, veicot dažādus radošās rakstīšanas uzdevumus, kopīgi pētīs attiecības ar savu ķermeni, sabiedrības gaidas un skaistuma standartus.

Ģertrūdes ielas teātrī pirmizrādi piedzīvojusi **laikmetīgās dejas izrāde "BOY-OY"**, kurā mākslinieks **Vladimirs Goršantovs** izveidojis stāstījumu par savu dzīves ceļu izaugot ģimenē, kurā par jūtām nerunā, un kur saspīlētā politiskā gaisotnē izvērtēt savu vīrišķību, seksualitāti un personību nozīmē konfliktu, bet ar laiku - arī pamest tuviniekus.

Latvijā

Oktobrī Saeima nobalsoja par grozījumiem Krimināllikumā, starp kuriem arī 117. pants papildināts ar 13. punktu, precizējot, ka slepkavība pastiprinošos apstākļos ir arī tad, ja tā izdarīta rasistisku, nacionālu, etnisku vai reliģisku motīvu vai sociālā naida, tai skaitā dzimuma, dēļ. Juridiski atzīts femicīds ir nozīmīgs solis dzimumā balstītas vardarbības apkarošanai.

Labklājības ministrijas īstenotās **kampaņas "Nolaid slieksni" ietvarā ReTV raidījumu ciklā** tiek apskatīti cilvēku pieredzes stāsti par dažādu, nereti pārklājošu diskrimināciju, piemēram, Antas Baidekalnes pieredze esot sievietei - automehāniķei, vai Mārītes Alvateres stāsts par izaicinājumiem balansējot profesionālo dzīvi ar bērnu aprūpi vienatnē.

Rīgas Stradiņa universitātes (RSU) īstenotā starptautiskā projekta "INCLUDE" ietvaros veiktā analīze un pētnieku diskusijas norāda uz nevienlīdzību, kuru turklāt ne vienmēr ir viegli pamanīt. Pētnieki projektā vērtē dažādus faktorus, kas ietekmē zinātnieku iespējas, norādot, ka nepieciešams ne tikai veidot līdztiesīgus normatīvus, bet arī vienlīdzīgu vidi, analizējot gan prasību atšķirības zinātniekiem, gan akadēmisko rūpju darbu. Lai veicinātu izpratni par vienlīdzīgas vides nozīmi, projekta dalībnieki sagatavojuši **manifestu, kuram pievienoties var ikviens.**

Latvijas Radio raidījumā "Ģimenes studija" pedagogi diskutēja par dzimumu atšķirībām Latvijas izglītības iestādēs. Statistika rāda, ka lielākais vairums pedagogu pirmsskolās un skolās ir sievietes, bet vīrieši, kuri uzņemas pedagoga lomu, visbiežāk ir sporta skolotāji. Sarunas dalībnieki pauda viedokli, ka sistēmā nav mākslīgu šķēršļu vīriešu piesaistei un noraidīja nepieciešamību ieviest kvotas vai kampaņveidīgu vīriešu piesaisti, lai gan atzina, ka vīriešu klātbūtne izglītības procesā ir būtiska, jo nodrošina labus piemērus un modeli, kas labāk atbilst sabiedrības uzbūvei.

Podkāstā "Praidījums" Elīna Geida un Anastasija Laizāne sarunājās ar Viktoriju Tkačenko - Latvijas Universitātes lektori, pētnieci, jaunatnes darbinieci, iniciatīvas KISS autori un LGBTQIA+ aktīvisti. Raidījumā apspriestas tādas tēmas kā jauniešu līdzdalība, seksuālā izglītība un kursa programma "Kvīru studijas un mediji".

Biedrības "Tēvi" raidierakstā Bērnu aizsardzības centra Bērnu labbūtības veicināšanas departamenta direktors Ako Kārlis Cekulis runā par to, kā bērni apgūst priekšstatus par to, kā "jāuzvedas" zēniem un meitenēm, un kā šie priekšstati var ietekmēt viņu attiecības, emociju izpausmes un rīcību konfliktos, un kā dzimumu stereotipi var veicināt vardarbību.

Raidieraksta "Dziļais Piegājiens" īpašajā epizodē trīs bērnu tēvs un jurists Oskars Liepa runā par tēva lomu, vīrišķību un sabiedrības stereotipiem. Sarunā tika apspriestas tādas tēmas kā drosme pieņemt lēmumus, kļūdu nozīme bērnu audzināšanā, tēva iesaiste bērnu kopšanas atvaļinājumā un izglītības sistēmas nepilnības attiecībā uz fiziskajām aktivitātēm un uztura zināšanām.

Satori.lv recenzijā par Dirty Deal Teatro izrādi **"Stiprais dzimums"** autors Aivars Madris reflektē par jautājumiem, ko skatītājam uzdod izrāde, un atbildēm, kuras tajā var vai tomēr nevar atrast. Autors norāda gan uz sieviešu stereotipizēšanu un vainošanu izrādē, par ko rakstījuši citi recenzenti, gan arī uz nepietiekami skaidro vēstījumu, vienlaikus tomēr atzīstot, ka nevar gaidīt no izrādes skaidras atbildes par maskulinitāti, ja vīrieši paši nav tās vēl atraduši.

AKTUALITĀTES SIEVIEŠU UN VĪRIEŠU VIENLĪDZĪGU TIESĪBU UN IESPĒJU VEICINĀŠANĀ

OKTOBRIS 2026

Labklājības ministrija

Eiropā un pasaulē

Eiropas Padomes Dzimumu līdztiesības stratēģijas 2024-2029 pirmais ziņojums parāda ievērojamus panākumus dzimumu stereotipu un dzimumā balstītas vardarbības ierobežošanā, īpaši uzsverot institucionālos pasākumus un sistēmiskas pārmaiņas Eiropā, vienlaikus norādot uz izaicinājumiem lēmumu pieņemšanas, līderības un tiesību aizsardzības jomās.

ANO Attīstības aģentūra (UNDP) publicējusi ziņojumu par Dzimumu līdztiesības stratēģijas 2022-2025 ieviešanu, vērtējot aģentūras paveikto 2025. gadā un kopumā stratēģijas ietekmi uz dzimumu līdztiesību globāli, veicinot gan ekonomisko izaugsmi un neatkarību, gan pieeju demokrātiskajiem procesiem un lēmumu pieņemšanai, gan pieejamību veselības aprūpes pakalpojumiem un izglītībai.

EIGE (Eiropas dzimumu līdztiesības institūts) sāk jaunu raidierakstu "Equali-Tea", tā pirmo raidījumu veltot ekonomiskajai izaugsmei un dzimumu līdztiesības ietekmei uz Eiropas Savienības konkurētspēju. Sarunājas Georgie Bradley, EIGE runaspersona, un Carlien Scheele, EIGE direktore, bet kā eksperti piedalās Eiropas Parlamenta deputāte Li Andersson, Pasaules Bankas speciāliste Jennifer Solotaroff, diskutējot par sieviešu nodarbinātību, neapmaksāto aprūpes darbu, privātās un profesionālās dzīves līdzsvaru un efektīvām rīcībpolitikām.

Frankfurtes grāmatu izstādē izsludināts **"Dzimumu līdztiesības solījums izdevējdarbībā"**, kurā izdevēji un citi nozarē iesaistītie apņemas ievērot solījuma piecus punktus - veicināt sieviešu izaugsmi un līderību, nodrošināt drošas un iekļaujošas darba vietas, veicināt iekļaušanu visās izdevējdarbības apakšnozarēs, un veicināt dažādību, atbalstot marģinalizētus autorus. Līdz šim solījumu parakstījušas 17 Eiropas izdevniecības.

Polijā parlamentā apstiprinātas likuma izmaiņas atvieglojot abortu pieejamību. Lai gan ir bažas, ka šīs izmaiņas neizdosies apstiprināt senātā, un arī prezidents Karol Nawrocki ir solījis neatbalstīt nekādus atvieglojumus abortu regulējumā, tomēr šis balsojums norāda uz neatlaidīgiem centieniem uzlabot abortu pieejamību. Polijā ir vieni no striktākajiem abortu ierobežojumiem Eiropā, 2021. gadā izsludinātie likuma grozījumi izsauca plašus protestus Polijā un citur Arī Latvijā notika demonstrācija pie Polijas vēstniecības.

Laikrakstā "The Economic Times" analizēti iemesli, kāpēc vīrieši statistiski mirst agrāk. Ar trāpīgu virsrakstu **"Jauni vīrieši mirst, jo nepaliek stāvoklī"** autori rakstā vērtē to, kas ietekmē vēlākas diagnozes un agrāku mirstību starp vīriešiem, tai skaitā norādot, ka grūtniecības regulārajās pārbaudēs sievietēm agrāk pārbauda asinsspiedienu, cukura līmeni asinīs un citas iespējamas saslimšanas. Vīrieši arī caurmērā pie ārsta dodas tikai tad, ja jūt fizisku diskomfortu, ko nevar ignorēt - sāpes, kustību traucējumus, - kā arī izvairās apmeklēt ārstu dienas laikā, jo tas var nozīmēt zaudētu samaksu par tās dienas darbu.